

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Geodesy, Cartography and Cadastre Authority of the Slovak Republic

ZÁSADY
POUŽÍVANIA NÁZVOV GEOGRAFICKÝCH OBJEKTOV V CUDZOJAZYČNOM
TEXTE PUBLIKÁCIÍ VYDÁVANÝCH V SLOVENSKEJ REPUBLIKE
RULES FOR USE OF THE NAMES OF GEOGRAPHICAL OBJECTS IN FOREIGN
LANGUAGE TEXT OF PUBLICATIONS PUBLISHED IN THE SLOVAK REPUBLIC

Bratislava 2012

ISBN 978-80-85672-96-1

Publikácia je spracovaná v súlade s rezolúciami č. 4 IV. konferencie (Ženeva 1982), č. 14 V. konferencie (Montreal 1987) a č. 7 zo VI. konferencie (New York 1992) Organizácie Spojených národov o štandardizácii geografického názvoslovia. Určená je vydavateľom kartografických diel a vydavateľom iných publikácií používajúcim geografické názvoslovie.

Spracovali: Ing. Dušan Fičor, RNDr. Mária Kováčová – Geodetický a kartografický ústav Bratislava, Ing. Eva Miklušová – Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Prerokované na zasadaniach Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Schválila: Predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky Ing. Mária Frindrichová, rozhodnutím č. P-5909/2012 z 10. októbra 2012.

Vydal: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Definície termínov na účely týchto zásad	7
3. Rezolúcie konferencií OSN o štandardizácii geografického názvoslovía ako východisko riešenia	8
4. Štandardizácia názvu geografického objektu a záväznosť jeho používania	8
5. Zásady používania názvov geografických objektov v cudzojazyčnom texte.....	9
Príloha č. 1	13
Príloha č. 2	18
Príloha č. 3	19
6. Príklad použitia geografických názvov v slovenskom texte.....	19
7. An example of the use of geographical names in an English text.....	22
8. Beispiel der Anwendung geographischer Bezeichnungen im deutschen Text	26
9. Použité materiály	29

1. Úvod

Zásady používania názvov geografických objektov v cudzojazyčnom texte publikácií vydávaných v Slovenskej republike (ďalej len „zásady“) určujú jednotný postup pri používaní názvov geografických objektov v cudzojazyčnom texte publikácií vydávaných v Slovenskej republike v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so Zásadami vlády Slovenskej republiky č. 593/2009 Z. z. k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Za cudzojazyčný text publikácií vydávaných v Slovenskej republike (ďalej len „cudzojazyčný text“) sa na účely týchto zásad považuje každý text v inom ako v slovenskom jazyku obsahujúci geografické názvy použitý v publikácii vydané na území Slovenskej republiky alebo v inom písomnom materiáli vydanom na území Slovenskej republiky (ďalej „SR“ alebo „Slovenská republika“) bez ohľadu na spôsob vydania a formu zverejnenia.

Zásady upravujú používanie názvov geografických objektov z územia SR a vžitých názvov geografických objektov z územia mimo SR.

2. Definície termínov na účely týchto zásad

Endonymum je názov geografického objektu v oficiálnom jazyku (oficiálnych jazykoch) územia, na ktorom sa geografický objekt nachádza.

Štandardizované endonymum je endonymum schválené názvoslovnou autoritou.

Štandardizované endonymum z územia Slovenskej republiky je oficiálny štandardizovaný názov v slovenskom jazyku pre geografický objekt nachádzajúci sa na území Slovenskej republiky (slovenské štandardizované endonymum).

Názvoslovná autorita je

a) inštitúcia poverená legálne konštituovaným subjektom, ktorým je napr. štát, rozhodovať vo veciach štandardizácie geografického názvoslovia,

b) inštitúcia poverená zverejňovaním štandardizovaných geografických názvov.

Exonymum – vžitý názov je názov používaný v určitom jazyku pre geografický objekt nachádzajúci sa na území mimo oficiálnej pôsobnosti tohto jazyka, ktorý má odlišnú podobu od názvu v oficiálnom jazyku (oficiálnych jazykoch) územia, na ktorom sa geografický objekt nachádza.

Štandardizované exonymum je exonymum schválené názvoslovnou autoritou.

Štandardizácia geografických názvov je súbor opatrení zabezpečujúcich jednotnosť geografických názvov a záväznosť ich používania.

3. Rezolúcie konferencií OSN o štandardizácii geografického názvoslovia ako východisko riešenia

3.1 Štandardizácia geografického názvoslovia sa v Slovenskej republike vykonáva v súlade s rezolúciami konferencií OSN o štandardizácii geografického názvoslovia, ktoré sa konajú od roku 1967 v päťročných cykloch. Konferencie určujú prostredníctvom rezolúcií hlavné smery činnosti v oblasti štandardizácie geografických názvov, koordinujú štandardizačné činnosti na medzinárodnej úrovni, ako aj usmerňujú medzinárodné používanie jednotných podôb geografických názvov všetkých geografických objektov na podklade národnej štandardizácie.

3.2 Rezolúcie majú charakter odporúčaní (pretože sa o. i. prijímajú konsenzom) a každá členská krajina OSN môže docieľiť záväznosť prijatých medzinárodných zásad štandardizácie a jednotlivých rezolúcií OSN ich implementovaním do svojho systému právnych predpisov. V podmienkach Slovenskej republiky sa to globálne realizovalo prijatím zákona a vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 300/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Implementácia rezolúcií zaručuje medzinárodne akceptovateľný štandard kartografických diel, slovníkov a ostatných publikácií.

3.3 Zásady vychádzajú z rezolúcií konferencií OSN o štandardizácii geografického názvoslovia, ktoré odporúčajú, aby

3.3.1 názvoslovné authority pripravili zoznamy aktuálnych exonym a zároveň pristúpili k ich postupnej redukcii. Exonymá síce tvoria živú a vitálnu súčasť jazyka, ale ich potreba a opodstatnenie, najmä v medzinárodnom používaní, sa stráca;

3.3.2 názvoslovné authority jednotlivých členských krajín zintenzívnili svoje úsilie, povzbudili štátne orgány, vzdelávacie inštitúcie, dopravné spoločnosti, médiá a súkromné organizácie k redukcii používania exonym a podporili používanie štandardizovaných endonym;

3.3.3 tam, kde sa exonymá používajú v publikáciách, mapách a iných dokumentoch, prioritu mali štandardizované endonymá. V tomto duchu sa ďalej odporúča, aby sa štandardizované endonymá používali na mapách určených na medzinárodné používanie a tiež vo všetkých medzinárodných publikáciách, v ktorých sa geografické názvoslovie neuvádza v súvislom texte. Ak sa geografické názvoslovie uvádza v súvislom texte, možno používať exonymá, no v takom prípade je nevyhnutné uviesť súčasne aj štandardizované endonymá;

3.3.4 pre geografické objekty, ktoré nepatria pod suverenitu žiadneho štátu, akými sú morské a podmorské objekty a mimozemské topografické objekty, používali sa exonymá v príslušnom jazyku.

4. Štandardizácia názvu geografického objektu a záväznosť jeho používania

4.1 Názvoslovnými autoritami v Slovenskej republike sú Národná rada Slovenskej republiky – určuje názvy krajov a okresov, vláda Slovenskej republiky – určuje názvy obcí, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – určuje názvy častí obcí, Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) – určuje názvy ďalších geografických objektov.

4.2 Úrad rozhoduje o štandardizácii názvov nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia SR, teda určuje slovenské štandardizované endonymá so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. O štandardizácii názvov vôd, chránených území a krasových javov z územia SR môže úrad rozhodnúť so súhlasom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Úrad ďalej rozhoduje o štandardizácii vžitých podôb slovenských názvov sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo SR a názvov mimozemských objektov, teda určuje slovenské štandardizované exonymá, ako aj spôsob prepisu názvov geografických objektov z iných abecied do latinky so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a v súlade s medzinárodnými zásadami štandardizácie geografických názvov.

Štandardizované geografické názvy sú podľa § 18 ods. 7 zákona záväzné pre vydavateľov kartografických diel, odborných publikácií, na používanie v tlači a v iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy, rovnako to platí pre vydavateľov kartografických diel a odborných publikácií vydávaných v cudzom jazyku a na používanie v tlači a v iných prostriedkoch masovej komunikácie šírených v cudzom jazyku.

4.3 Kategórie objektov, ktoré štandardizuje úrad, a postup pri štandardizácii geografických názvov určuje vyhláška.

4.4 Vybrané zoznamy štandardizovaných názvov sú zverejnené na webovej stránke úradu na adrese <http://www.skgeodesy.sk/> → Geodézia a kartografia → Štandardizácia geografického názvoslovia.

5. Zásady používania názvov geografických objektov v cudzojazyčnom texte

Jednotlivé body zásad určujú a na príkladoch vysvetľujú, ako jednotne používať názvy geografických objektov v cudzojazyčnom texte. Príklady sú v anglickom a v nemeckom jazyku, pretože tieto jazyky sa najčastejšie používajú ako jazyky prekladu. Príklady v jednotlivých jazykoch sú oddelené lomkou. Zásady platia pre každý cudzojazyčný text obsahujúci geografické názvy bez ohľadu na spôsob jeho vydania a formu zverejnenia.

5.1 Pre geografické objekty z územia SR, ak pre ne neexistuje exonymum, ktoré odporučila príslušná zahraničná názvoslovná autorita, v cudzojazyčnom texte sa použije slovenské štandardizované endonymum.

Ak je objekt málo známy alebo ide o rovnaké názvy pre rôzne geografické objekty, môže sa pri prvom výskyte geografického názvu pridať k slovenskému štandardizovanému endonymu preklad druhového označenia objektu podľa prílohy č. 1. Autor alebo prekladateľ sa v ďalšom texte rozhodne, či znovu uvedie druhové označenie spolu s názvom alebo iba názov objektu.

Doplnené druhové označenie má vysvetľujúci význam a nepovažuje sa za súčasť názvu.

Príklady:

a) Jednoslovné názvy:

- pohorie **Branisko** sa uvedie ako **Branisko** alebo ako **Branisko** mountains/Gebirge **Branisko**,
- rieka **Kysuca** sa uvedie ako **Kysuca** alebo ako **Kysuca** river/Fluss **Kysuca**,
- katastrálne územie **Čakýň** sa uvedie ako **Čakýň** alebo ako **Čakýň** cadastral area/Katasterbezirk **Čakýň**.

b) Viacslovné názvy:

- samota **Bačovisko Bielych** sa uvedie ako **Bačovisko Bielych** alebo ako **Bačovisko Bielych** secluded house/Einzelhof **Bačovisko Bielych**,
- pohorie **Súľovské vrchy** sa uvedie ako **Súľovské vrchy** alebo ako **Súľovské vrchy** mountains/Gebirge **Súľovské vrchy**,
- kopec **Čertov kopec** sa uvedie ako **Čertov kopec** alebo ako **Čertov kopec** hill (hillock, knoll)/Hügel **Čertov kopec**,
- jaskyňa **Ochtinská aragonitová jaskyňa** sa uvedie ako **Ochtinská aragonitová jaskyňa** alebo ako **Ochtinská aragonitová jaskyňa** cave /Höhle **Ochtinská aragonitová jaskyňa**,
- jazero **Vinianske jazero** sa uvedie ako **Vinianske jazero** alebo ako **Vinianske jazero** lake/See **Vinianske jazero**,
- vrchovina **Šarišská vrchovina** sa uvedie ako **Šarišská vrchovina** alebo ako **Šarišská vrchovina** highland (mountains)/Bergland **Šarišská vrchovina**,
- chránené vtáčie územie **Boheľovské rybníky** sa uvedie ako **Boheľovské rybníky** alebo ako **Boheľovské rybníky** special protection area/Vogelschutzgebiet **Boheľovské rybníky**.

c) Názvy národných parkov a chránených krajinných oblastí, ktoré boli štandardizované spolu s druhovým označením z dôvodu zdôraznenia dôležitosti týchto kategórií objektov sa uvádzajú takto:

- **Národný park Malá Fatra** sa uvedie ako **Národný park Malá Fatra** alebo ako **Národný park Malá Fatra** national park/Nationalpark **Národný park Malá Fatra**,
- **Pieninský národný park** sa uvedie ako **Pieninský národný park** alebo ako **Pieninský národný park** national park /Nationalpark **Pieninský národný park**,
- **Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty** sa uvedie ako **Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty** alebo ako **Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty** protected landscape area/Naturschutzgebiet **Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty**,

d) Rovnaké názvy pre rôzne geografické objekty:

- rieka **Orava**, región **Orava**, vodná nádrž **Orava** sa uvedú ako **Orava river /Fluss Orava, Orava region /Region Orava, Orava water reservoir /Stausee Orava**.

e) Skratky názvov národných parkov:

Ak sa názov opakuje, môžu sa v cudzojazyčnom texte použiť zaužívané skratky názvov národných parkov **NAPANT, PIENAP, TANAP**. Pri prvom výskyte sa skratka uvedie spolu so štandardizovanou podobou názvu, napr. **Národný park Nízke Tatry** sa uvedie ako **Národný park Nízke Tatry (NAPANT)** alebo ako **Národný park Nízke Tatry (NAPANT) national park/Nationalpark Národný park Nízke Tatry (NAPANT)**. V ďalšom texte sa názov môže uviesť ako **NAPANT** alebo ako **NAPANT national park/Nationalpark NAPANT**.

5.2 Pre geografické objekty z územia SR, ak pre ne existuje exonymum, ktoré odporučila príslušná zahraničná názvoslovná autorita, pri prvom výskyte v cudzojazyčnom texte sa uvedie slovenské štandardizované endonymum a za ním v zátvorke sa môže uviesť exonymum v cudzom jazyku podľa prílohy č. 2 a prílohy č. 3. Autor alebo prekladateľ sa rozhodne, či ďalej v texte použije iba slovenské štandardizované endonymum, alebo slovenské štandardizované endonymum a za ním v zátvorkách exonymum, alebo iba exonymum bez zátvoriek. Ďalej sa v texte dodrží zvolený spôsob uvádzania názvov.

Príklady:

a) pri prvom výskyte sa názvy **Karpaty, Dunaj** uvedú ako **Karpaty, Dunaj** alebo ako **Karpaty (Carpathians/Karpaten), Dunaj (Danube/Donau)**,

b) pri ďalšom výskyte sa názvy **Karpaty, Dunaj** uvedú ako v bode 5.2 písm. a) alebo ako **Carpathians/Karpaten, Danube/Donau**.

5.3 Pri používaní geografických názvov v cudzojazyčnom texte je neprípustná akákoľvek úprava štandardizovanej podoby slovenského endonyma, štandardizovanej podoby slovenského exonyma alebo exonyma, ktoré odporučila príslušná zahraničná názvoslovná autorita, ktorou je

a) preklad celého názvu (a),

b) preklad časti názvu (b),

c) preklad druhového označenia, ktoré je súčasťou názvu (c),

d) nedodržanie diakritických znamienok (d),

e) vynechanie časti názvu (e),

f) úprava existujúceho cudzojazyčného exonyma (f).

Výrazy utvorené akoukoľvek úpravou podľa písmen a) až f) nemožno považovať za názvy geografických objektov. Takouto rozličnou úpravou názvov sa vytvárajú odlišné podoby na označenie

jedného geografického objektu a objekt takto označený nie je možné jednoznačne identifikovať. Používanie takto vytvorených výrazov je v rozpore s § 18 ods. 7 zákona, rovnako je aj v rozpore s medzinárodnými zásadami používania endoným a exoným (pozri bod 3.3).

Príklady:

a) názov **Čertov kopec** je neprípustné uvádzať ako Devill's Hill/Teufelsberg alebo Hill Čertov kopec (Deville's Hill)/ Berg Čertov kopec (Teufelsberg);

b) názov **Demänovská jaskyňa slobody** je neprípustné uvádzať ako Demänovská Liberty Cave (The Cave of Liberty)/Demänovská-Freiheitshöhle;

c) názov **Vinianske jazero** je neprípustné uvádzať ako Vinianske Lake/Vinianske See, názov **Demänovská dolina** je neprípustné uvádzať ako Demänovská Valley/Demänovská-Tal;

d) názov **Rovne** je neprípustné uvádzať ako Rovné a názov **Rovné** je neprípustné uvádzať ako Rovne – ide o dva rozličné názvy v rozličných lokalitách;

e) názvy **Veľká Fatra, Malá Fatra**, je neprípustné uvádzať ako Veľká a Malá Fatra, názvy **Veľká Studená dolina, Malá Studená dolina** je neprípustné uvádzať ako Veľká a Malá Studená dolina;

f) z anglického exonyma **Carpathians** je neprípustné vytvoriť exonymum Small Carpathians, z nemeckého exonyma **Karpaten** je neprípustné vytvoriť exonymum Kleine Karpaten ako podoby názvov, ktoré by mali zodpovedať slovenskému endonému **Malé Karpaty**.

5.4 Pri uvádzaní názvov štátov, ich častí a závislých území sa v cudzojazyčnom texte použije exonymum v jazyku prekladu, to znamená

- v angličtine podľa http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/10th-uncsgn-docs/econf/E_CONF.101_25_UNGEGN%20WG%20Country%20Names%20Document.pdf

- v nemčine podľa <http://141.74.33.52/stagn/Downloads/tabid/63/Default.aspx>.

Príklady:

a) skrátená vžitá podoba názvu: Slovakia, Czech Republic, Hungary, Austria/Slowakei, Tschechien, Ungarn, Österreich,

b) úplná vžitá podoba názvu: Slovak Republic, Czech Republic, Hungary, Republic of Austria/Slowakische Republik, Tschechische Republik, Ungarn, Republik Österreich.

Ďalšie hľadisko, ktoré sa dodržiava v celom texte, je hľadisko jednotnosti, teda buď sa pre všetky názvy zvolí skrátená vžitá podoba názvu štátu, alebo úplná podoba názvu štátu.

5.5 Pri uvádzaní názvov objektov, ktoré nepatria pod suverenitu žiadneho štátu, teda názvov antarktických útvarov, názvov morí, oceánov a podmorských útvarov, v cudzojazyčnom texte sa použije exonymum v príslušnom cudzom jazyku, ak takéto exonymum v tomto jazyku existuje (pozri bod 3.3.4).

Príklady:

- pre slovenské názvy **Atlantický oceán, Jadranské more** budú v preklade do angličtiny výrazy **Atlantic Ocean, Adriatic Sea**, do nemčiny **Atlantischer Ozean, Adriatisches Meer**.

5.6 Pri uvádzaní názvov objektov, ktoré patria pod suverenitu určitého štátu, teda názvov, ktorými sú názvy chránených objektov, jaskýň, jazier, miest, močiarov, morí, mysov, oblastí, ostrovov, paniev, plošín, pobreží, pohorí, polostrovov, preliačín, prielivov, prieplyvov, púští, riek, sediel, úžin, vodných nádrží, vodopádov, vrchov, zálivov, v cudzojazyčnom texte sa použije endonymum v jazyku územia, na ktorom sa objekt nachádza, a za ním v zátvorkách exonymum v príslušnom cudzom jazyku, ak takéto exonymum v tomto jazyku existuje (pozri bod 3.3.3).

Príklady:

- pre **Golfo di Venezia (Gulf of Venice/Golf von Venedig)**.

Príloha č. 1

Najčastejšie používané druhové označenia geografických objektov a geografické termíny v angličtine a v nemčine. Ďalšie druhové označenia v cudzích jazykoch možno nájsť v toponymických návodoch zverejnených na stránke Skupiny expertov OSN pre geografické názvoslovie (UNGEGN) na adrese: <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/default.html>.

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
aleja, stromoradie	alley	Allee; Baumreihe
arborétum	arboretum	Arboretum
archeologické nálezisko	archaeological site	archäologische Fundstätte
artézska studňa	artesian well	artesischer Brunnen
autobusová stanica	bus station	Busbahnhof, Busterminal
autobusová zastávka	bus stop	Bushaltestelle
autokemping	camping site	Campingplatz
bahenný prúd	mud flow, mud slide	Schlammstrom
baňa	mine, pit	Grube, Bergwerk
botanická záhrada	botanical garden	botanischer Garten
bradlo	klippe	Klippe
brána	gate	Pforte, Tor
brázda	furrow	Furche
brod	ford	Furt
budova	building	Gebäude
cesta	road	Strasse, Verkehrsweg
cintorín	cemetery, grave yard	Friedhof
časť obce	part of a municipality	Ortsteil
diaľnica	highway, motorway	Autobahn
dolina	valley	Tal
duna, presyp	dune	Düne
elektrárň	power plant, generating station	Kraftwerk

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
fontána	fountain	Fontäne
gejzír	geyser	Geysir
halda (h. hlušiny)	spoil tip	Halde
hať	weir	Wehr
horáreň	gamekeeper's lodge, forester's house	Jägerhaus, Forsthaus
hornatina	highlands, mountains	Bergland, Gebirge
horská chata	chalet, mountain lodge	Berghütte, Hütte
hospodársky dvor	farm, homestead	Hof, Meierhof
hospodársky objekt	farm building, farmhouse	Wirtschaftsgebäude, landwirtschaftliches Gebäude
hostinec	inn, pub	Wirtshaus, Gasthof
hotel	hotel	Hotel
hrad	castle	Burg
hradisko	hill-fort	Burgstätte, Wehrburg
hrebeň	crest, ridge	Kamm, Grat
hvezdáreň	observatory	Observatorium
chata	cottage, hut, chalet	Hütte
chmeľnica	hop-field, hop-garden	Hopfenfeld, Hopfengarten
chodník	footpath	Fussweg, Steig
chránená krajinná oblasť (CHKO)	protected landscape area	Landschaftsschutzgebiet
chránené vtáčie územie (CHVÚ)	special protection area (SPA)	Vogelschutzgebiet (SPA)
chránený areál (CHA)	protected site	Naturschutzgebiet
chránený krajinný prvok (CHKP)	protected landscape element	Landschaftsschutzgebilde
chránený strom (CHS)	protected tree	geschützer Baum
chrbát	ridge	Rücken, Höhenrücken
ihrisko	playground	Sportplatz
jaskyňa	cave	Höhle
jazero	lake	See
kalvária	calvary	Kalvarienberg
kameňolom	quarry	Steinbruch
kanál	canal	Kanal
kaňon	canyon	Canon
kaplnka	chapel	Kapelle
kar	cirque	Kar
kaštieľ	manor house, mansion	Herrenhaus
katastrálne územie	cadastral area	Katasterbezirk, Katastralgemeinde
kláštor	monastery	Kloster
kopec	hill, hillock, knoll	Hügel
kostol	church	Kirche
kotlina	basin	Talkessel, Becken

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
kraj	region	Land, Regierungsbezirk
krajina	landscape	Landschaft
kras	karst	Karst
krútnavový hrniec	pothole	Karstkolck, Karststrudelloch
kríž	cross	Kreuz
krovie, kroviny	shrub, bushes	Busch, Sträucher
kúpalisko	swimming pool	Bad, Badeanstalt
kúpele	spa	Bad, Kurort
kvapel'	dripstone	Tropfstein
ľadovcová dolina, tróg	glacier valley, U-shaped valley, glacial trough	Trog, Trogtal
ľadovec	glacier	Gletscher
les	forest	Wald
letisko	airport	Flughafen
liečebný ústav	medical institution, sanatorium	medizinische Institution, Sanatorium
lúka	meadow	Wiese
majer	homestead	Gehöft, Bauerngut
meander	meander	Mäander
medzihorie	intermountains	Zwischengebirge
mesto	town	Stadt
mestská časť	part of town	Ortsteil
mestská pamiatková rezervácia	town reserve	städtisches Denkmalschutzgebiet
miestna časť	part of settlement	Ortschaft
mlyn	mill	Mühle
močiar	moor, marsh, swamp	Sumpf
mohyla	burial-mound, tumulus	Grabhügel, Leichenhügel
mokrad'	wetland, wet ground	Moor
moréna	moraine	Moräne
most	bridge	Brücke
motorest	roadhouse	Rasthaus, Raststätte
mŕtve rameno	oxbow lake, abandoned channel	Altwasser, Altarm
námestie	plaza, square	Stadtplatz
národná prírodná pamiatka (NPP)	national nature monument	Nationalnaturdenkmal
národná prírodná rezervácia (NPR)	national nature reserve	Nationalnaturreservat
národný park (NP)	national park (NP)	Nationalpark
nemocnica	hospital	Krankenhaus
niva	flood plain	Au
nížina	lowlands	Niederung, Tiefland
obec	municipality, village, commune	Gemeinde, Dorf
okres	district	Bezirk

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
opevnenie	fortification	Fortifikation
osada	hamlet	Ortschaft
ostrov	island	Insel
pahorkatina	hills	Hügelland
pahorok	hill	Hügel, Bichl
pamätník, pomník	memorial, monument	Denkmal, Monument
panva	basin	Becken, Pfanne
parcela	parcel	Parzelle
park	park	Park
pasienok	pasture, grass	Weide
penovcová pramenná kopa	dome of calcareous tufa	Quellkuppe des Kalktuffs
pevnosť	fort	Fort, Festung
pieskový pokrov	sand sheet	Sanddecke
planina	plateau	Plateau
pleso	tarn	Bergsee
plošina	plateau	Plateau, Flachland
podhorie	piedmont	Vorgebirge
pohorie	mountains	Gebirge
pole	field	Feld
poľovnícka chata	hunting-lodge	Jagdhütte
ponor	ponor, sink	Ponor, Wasserschwinde
potok	brook, creek, rivulet	Bach
prameň	spring, fountain	Quelle
predmestie	suburb	Vorstadt
priehrada	barrage, dam	Staumauer, Stauanlage
prielom, prielomová dolina	water gap	Durchbruchstal
priemyselný objekt	industrial building	Industriegebäude
priepasť	abyss, chasm	Abgrund
priesmyk	pass	Pass
prievoz	ferry	Fähre
prírodná pamiatka (PP)	nature monument	Naturdenkmal
prírodná rezervácia (PR)	nature reserve	Naturrestvat
prístav	harbour, port	Hafen
rameno rieky	river channel, river branch	Flussarm
rašelinisko	peat moor, peat bog	Torfbecken, Torfmoor
rázsocha	spur	Kammverästelung
región	region	Region, Gebiet, Land, Kreis
rekreačný objekt	recreation feature	Erholungsheim
rieka	river, stream	Fluss
riečne koryto	channel, river-basin	Flussbett
roklina	gorge, ravine	Kluft
rovina	plain	Ebene
rozvodie	drainage divide, watershed	Wasserscheide
rybník	pond	Teich

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
sad	orchard	Baumgarten
samota	secluded house	Einzelhof
sedlo	mountain saddle, mountain pass	Sattel, Joch
sídliisko	estate housing, neighbourhood unit, populated place	Wohngebiet, Wohnanlage, Wohnplatz
sídlo	settlement	Siedlung
skala	rock	Fels, Felsen
skalná brána	natural arch, natural bridge	Felsentor, Bogenfelsen, Brandungstor
skalné okno	rock window	Felsenfenster
skalný hrič	mushroom rock	Pilzfelsen
skalný útvar	rock formation	Felsformation
skanzen	open-air-museum	Freilichtmuseum, Freiluftmuseum
slatina	fen, bog, moor, swamp	Moor, Flachmoor
sopka	volcano	Vulkan
sprašová tabuľa	loess table	Lössplatte
stalagmit	stalagmite	Stalagmit
stalagnát	sinter column, s. pillar	Sintersäule, Tropfsteinsäule
stalaktit	stalactite	Stalaktit, Sinterdeckenzapfen
stena	wall	Wand
stredohorie	upland	Mittelgebirge
strom	tree	Baum
studňa	well, fountain	Brunnen
sútok riek	confluence	Zusammenfluss, Zusammenlauf
svah	slope	Hang, Böschung, Leite
synagóga	synagogue	Synagoge
šachta	shaft	Schacht
škrapy	karren, lapies	Karren
športový objekt	sport feature	Sportanlage
štít	peak	Spitze, Bergspitze
štôľňa	gallery	Stollen
táborisko	camping ground, camping site	Zeltplatz
tabuľa	table	Tafel, Tafelland
terasa	terrace	Terrasse
tiesňava	gorge, narrow	Schlucht
travertínový kráter	travertine crater	Travertinkrater
tróg, ľadovcová dolina	glacial valley, U-shaped valley, glacial trough	Trog, Trogtal
trstinový porast	reed	Schilft
tunel	tunnel	Tunnel
ústie	mouth, estuary	Mündung
úsypisko	scree, talus	Schutthalde, Talus
úval	graben	Graben, Talgrund
úvalina	dell	Delle

Slovenský termín	Anglický termín	Nemecký termín
územie európskeho významu (ÚEV)	site of community importance (SCI), special area of conservation (SAC)	Gebiet von gemeinschaftlicher Bedeutung (SCI)
veľhornatina	high mountains	Hochgebirge
veža	tower	Turm
vinica	vineyards	Weingarten, Weinberg
vodná elektrárň	water power plant	Wasserkraftwerk
vodná nádrž	reservoir	Wasserbehälter; Speicherbecken, Stausee
vodný tok	watercourse, stream	Wasserlauf
vodopád	waterfall	Wasserfall
vrch	mountain	Berg
vrchol	summit, top	Gipfel
vrchovina	highlands, mountains	Bergland, Gebirge
vyhliadka	view point	Aussichtspunkt
výmoľ	gully	Erosionsrinne, Gully
vysočina	highlands, heights, uplands	Hochland
výstavisko	exhibition ground	Ausstellungsplatz
vyvierajúca	karst resurgence	Karststromquelle
vyvýšenina	elevation	Elevation
záhrada	garden	Garten
zámok	chateau, castle	Schloss
závrt	doline, sinkhole	Doline
zníženina	depression	Depression, Senke
zosuv	landslide	Erdrutsch
zráz	scarp	Absturz
zrúcanina	ruin	Ruine
zvonica	belfry	Glockenturm
železnica	railway	Eisenbahn
železničná stanica	railway station	Bahnhof

Príloha č. 2

Zoznam exonym z územia Slovenskej republiky v anglickom jazyku uvádza exonymá, ktoré sa zozbierali z atlasov renomovaných vydavateľov.

Slovenské endonymum	Anglické exonymum	Druh objektu
Beskydy	Beskid Mountains	pohorie
Bratislava	Pressburg	obec
Dunaj	Danube	rieka
Karpaty	Carpathians, Carpathian Mountains	pohorie
Tatry	Tatra Mountains	pohorie

Príloha č. 3

Zoznam exonym z územia Slovenskej republiky v nemeckom jazyku bol prevzatý z nemeckej oficiálnej stránky na adrese <http://141.74.33.52/stagn/Downloads/tabid/63/Default.aspx>.

Slovenské endonymum	Nemecké exonymum	Druh objektu
Banská Bystrica	Neusohl	obec
Banská Štiavnica	Schemnitz	obec
Beskydy	Beskiden	pohorie
Bratislava	Pressburg	obec
Ipeľ	Eipel	rieka
Karpaty	Karpaten	pohorie
Kežmarok	Käsmark	obec
Košice	Kaschau	obec
Piešťany	Pistyan	obec
Spiš	Zips	región
Tatry	Tatra	pohorie
Váh	Waag	rieka
Vysoké Tatry	Hohe Tatra	pohorie

6. Príklad použitia geografických názvov v slovenskom texte

Slovensko je stredoeurópsky štát, ktorý susedí na severe s Poľskom, na východe s Ukrajinou, na juhu s Maďarskom a na západe s Rakúskom a Českom.

Územie Slovenska sa člení na 8 krajov: Banskobystrický kraj, Bratislavský kraj, Košický kraj, Nitriansky kraj, Prešovský kraj, Trenčiansky kraj, Trnavský kraj, Žilinský kraj, 79 okresov a 2 890 obcí vrátane 138 miest a 3 vojenských obvodov.

Najväčším mestom je Bratislava, hlavné mesto štátu, ale najstarším mestom s mestskými výsadami od roku 1238 je Trnava. Najsevernejšou obcou je Oravská Polhora, najjužnejšou Patince, najvýchodnejšou Nová Sedlica a najzápadnejšou Záhorská Ves. Najvyšším bodom Slovenska je Gerlachovský štít v pohorí Vysoké Tatry s nadmorskou výškou 2 655 m. Najnižší bod s nadmorskou výškou 94 m sa nachádza v katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom, kde Bodrog opúšťa územie Slovenska. Najdlhšia dolina na Slovensku je Ľubochnianska dolina, ktorej dĺžka je 27 km, najdlhšia ľadovcová dolina je Bielovodská dolina vo Vysokých Tatrách s dĺžkou 10 km. Najrozsiahlejšia nížina je Podunajská nížina s plochou 10 000 km². Najdlhším súvislým jaskynným komplexom je Demänovský jaskynný systém v Nízkych Tatrách, ktorý meria vyše 30 km, najhlbšia jaskyňa je Starý hrad v Nízkych Tatrách s hĺbkou 432 m. Najdlhšia rieka Váh má 406 km a najvodnatejšia rieka Dunaj má priemerný prietok 2 045 m³/s. Najvyšší vodopád je Kmeťov vodopád vo Vysokých Tatrách a meria 80 m a vo Vysokých Tatrách je aj najväčšie jazero – Veľké Hincovo pleso s plochou 20,08 hektárov. Najbližším morom je Jadranské more, ktoré je od Slovenska vzdialené 365 km.

Slovensko patrí podľa geomorfologického členenia do podsústav Karpaty a Panónska panva, ktoré sa ďalej delia na provincie Západné Karpaty, Východné Karpaty, Západopanónska panva a Východopanónska panva.

S cieľom rozvoja cestovného ruchu je územie Slovenska rozdelené na regióny cestovného ruchu, ktoré sčasti kopírujú tradičné historické regióny, napríklad Považie, Kysuce, Orava, Liptov, Spiš, Gemer alebo Šariš.

Povrch Slovenska možno rozdeliť podľa nadmorskej výšky na nížiny a vysočiny a podľa vertikálnej členitosti na roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny a veľhornatiny. Stred a sever krajiny je hornatý, pre juh a východ sú typické roviny. Väčšina horstiev na území Slovenska je súčasťou Západných Karpát. Vďaka prírodnému bohatstvu, členitým pohoriam a malebným dolinám je Slovensko geograficky a turisticky príťažlivou krajinou. Návštevníci sa rekreujú nielen v strediskách v nížinách a kotlinách Slovenska, ako sú napríklad Borská nížina, Hornonitrianska kotlina, Turčianska kotlina, Juhoslovenská kotlina, ale i v pohoriach: Malé Karpaty, Revúcka vrchovina, Ondavská vrchovina, Tribeč, Vtáčnik, Považský Inovec, Strážovské vrchy, Levočské vrchy, Kremnické vrchy, Vihorlat, Biele Karpaty, Javorníky. Turisticky najpríťažlivejšie sú najvyššie pohoria Slovenska. Navštevované sú predovšetkým strmé a skalnaté vrchy Malej Fatry, Veľkej Fatry, Chočských vrchov, Vysokých Tatier, Nízkych Tatier či Oravských Beskýd. Vysoké pohoria dotvárajú horské doliny, z ktorých najviac vyhľadávané sú Gaderská dolina vo Veľkej Fatre, Prosiecka dolina v Chočských vrchoch či Mengusovská dolina vo Vysokých Tatrách. Tatry sa považujú za slovenské veľhory. Z geomorfologického hľadiska sa členia na Východné Tatry a Západné Tatry. Najvyššie a turisticky najvyhľadávanejšie sú Vysoké Tatry, ktoré patria do Východných Tatier. Medzi najznámejšie lyžiarske strediská patria Roháče v Západných Tatrách, Jasná a Chopok v Nízkych Tatrách, Martinské hole v Malej Fatre a Donovaly v Starohorských vrchoch.

Južné oblasti Slovenska vypĺňajú tri rozsiahle nížiny: na západe Záhorská nížina, na juhozápade Podunajská nížina a na juhovýchode Východoslovenská nížina.

Územie Slovenska je pramennou oblasťou väčšiny slovenských riek. Výnimkou je Dunaj, druhá najdlhšia rieka v Európe, ktorý pramení v Nemecku a okrem Slovenska preteká aj ďalšími krajinami. Slovenské rieky patria k úmoriám Baltského mora a Čierneho mora. K úmoriu Baltského mora patria povodia riek Poprad a Dunajec, k úmoriu Čierneho mora patria povodia riek Morava, Dunaj a Tisa. K najznámejším riekam patria Váh, Dunaj, Morava, Myjava, Nitra, Orava, Hron, Hornád, Slaná. Váh je najdlhšia slovenská rieka. Rieky Morava, Dunajec, Poprad, Uh, Tisa, Bodrog, Roňava, Hornád, Ipeľ, Slaná a Dunaj tvoria zároveň štátnu hranicu Slovenska.

Slovensko má veľký počet prírodných aj umelých vodných plôch. K prirodzeným jazerám patria hlavne vysokohorské jazerá – plesá, ktoré sa nachádzajú vo Vysokých Tatrách v oblastiach pleistocénného zaľadnenia (napr. Štrbské pleso, Veľké Hincovo pleso, Popradské pleso, Skalnaté pleso, Zbojnické plesá, Velické pleso, Žabie plesá, Krivánske Zelené pleso), v Západných Tatrách (napr. Roháčske plesá) a v Nízkych Tatrách (napr. Vrbické pleso). Ďalšie jazerá vznikli prehradením doliny zosuvom, napr. Morské oko vo Vihorlate, jazero Izra v Slanských vrchoch a drobné jazierka

v Spišskej Magure. Najväčšie umelé vodné nádrže sú Liptovská Mara vybudovaná na Váhu, vodná nádrž Orava vybudovaná na sútoku riek Biela Orava a Čierna Orava a Zemplínska šírava vybudovaná pod úpäťm Vihorlatu. Medzi najväčšie rybníky patria Hrhovské rybníky a Senianske rybníky. Unikátnymi sú banské vodné nádrže v Štiavnických vrchoch a vo Volovských vrchoch, napr. Počúvadlianske jazero, Hodrušské jazero, Halčianske jazero.

Slovensko je bohaté na minerálne a termálne vody. Najznámejšie minerálne pramene, ktorých voda sa plní do fliaš ako prírodná stolová voda, sú Budiš v obci Budiš, Fatra v obci Záturčie, Gemerka v obci Tornaľa, Kláštorná v obci Kláštor pod Znievom, Korytnica v obci Liptovská Osada, Mitická v obci Trenčianske Mitice, Salvator v obci Lipovce, Slatina v obci Slatina. Pri termálnych a minerálnych prameňoch boli vybudované kúpele, z ktorých najznámejšie sú Bardejovské Kúpele, Bojnice, Brusno, Číž, Dudince, Horný Smokovec, Kováčová, Lúčky, Nimnica, Nový Smokovec, Piešťany, Rajecké Teplice, Sklené Teplice, Sliač, Smrdáky, Štós, Štrbské Pleso, Trenčianske Teplice, Turčianske Teplice a Vyšné Ružbachy.

Najcennejšie prírodné územia sú chránené ako národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vtáčie územia, chránené areály, prírodné rezervácie, prírodné pamiatky a chránené krajinné prvky. Ich prírodné bohatstvo je jedinečné a neopakovateľné. Najstarší je Tatranský národný park, vyhlásený v roku 1948. Národný park Nízke Tatry sa vyznačuje jedinečným hôľnym vysokohorským reliéfom s atraktívnou Demänovskou dolinou so sústavou jaskýň a najvyššími vrchmi Ďumbier a Chopok. Ďalšie národné parky sú Pieninský národný park s jedinečným prielomom Dunajca, Národný park Veľká Fatra a Národný park Malá Fatra s pôsobivým dolomitovým a vápencovým reliéfom, Národný park Slovenský raj a Národný park Slovenský kras s neopakovateľným krasovým reliéfom a jaskynnými systémami, Národný park Muránska planina s jeho najtypickejšou rastlinou lykovcom muránskym a Národný park Poloniny s najzachovanejšími pôvodnými bukovými a jedľovo-bukovými pralesmi Východných Karpát. Z chránených krajinných oblastí sú najrozsiahlejšie Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty, Chránená krajinná oblasť Horná Orava, Chránená krajinná oblasť Kysuce, Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty a Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy. Najnovšími veľkoplošnými chránenými územia sú chránené vtáčie územia, napríklad Bohelovské rybníky, Bukovské vrchy, Dolné Považie, Parížske močiare, Úľanská mokraď. Maloplošné chránené územia sú zapísané v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny, medzi nimi napríklad chránené areály Alúvium Blhu, Dekretov porast, Chorvátske rameno, národné prírodné rezervácie Belianske Tatry, Prosiecka dolina, Senianske rybníky, prírodné rezervácie Čingovské hradisko, Gajdošovo, Klokočovské skálie, národné prírodné pamiatky Ardovská jaskyňa, Devínska hradná skala, Lúčanský vodopád, prírodné pamiatky Brekovská jaskyňa, Krivánsky potok, Miličská skala a chránený krajinný prvok Vápenický potok. Najdôležitejšie z nich sú vybrané do národného zoznamu území európskeho významu.

Na Slovensku je známych vyše 5 000 jaskýň, z ktorých 12 je sprístupnených. Sú to tieto jaskyne: Belianska jaskyňa, Bystrianska jaskyňa, Demänovská jaskyňa slobody, Demänovská ľadová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Dmica, Driny, Gombasecká jaskyňa, Harmanecká jaskyňa,

Jasovská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa a Važecká jaskyňa. Jedinečným fenoménom sú jaskyne Slovenského krasu, na ktorého území sú krasové javy viazané na takmer 1 000 jaskýň koncentrovaných na ploche približne 400 km². Ďalších 200 km² krasového územia sa nachádza na maďarskej strane. Takáto hustota jaskýň s vysokou reprezentatívnou hodnotou sa v oblasti krasu mierneho klimatického pásma nikde inde nevyskytuje.

Ďalšou atrakciou Slovenska sú starodávne mestá, v ktorých sa zachovali početné architektonické pamiatky. Veľa miest má svoje historické centrum často doplnené pekným námestím, sakrálnymi a kultúrnymi pamiatkami či mestským hradom. Sedemnást' historicky významných miest je mestskou pamiatkovou rezerváciou. Sú to mestá Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Kežmarok, Košice, Kremnica, Levoča, Nitra, Podolíneec, Poprad-Spišská Sobota, Prešov, Spišské Podhradie-Spišská Kapitula, Svätý Jur, Trenčín, Trnava a Žilina.

Svedkami bohatej histórie sú aj hrady, zámky, kaštiele a kláštory, z ktorých mnohé sa zachovali a slúžia dodnes na reprezentačné účely alebo ako múzeá a historické pamiatky so zaujímavými expozíciami. Najznámejšie sú Bojnický zámok, Krásna Hôrka, Beckov, Bratislavský hrad, Červený Kameň, Devín, Oravský hrad, Strečno, Spišský hrad, Trenčiansky hrad, Zvolenský hrad, Betliar, Topoľčianky a Červený Kláštor.

Najvýznamnejšie kultúrne a prírodné pamiatky sú zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Zo slovenských pamiatok sú do zoznamu zaradené prírodné lokality Dobšinská ľadová jaskyňa, Domica, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa a pôvodné karpatské bukové pralesy v Bukovských vrchoch a vo Vihorlatských vrchoch.

Z kultúrnych pamiatok sú v zozname UNESCO zapísané Spišský hrad s okolím (najväčší hradný stredoveký komplex v strednej Európe), Banská Štiavnica (mestská pamiatková rezervácia reprezentujúca banskú tradíciu na Slovensku), Vlkolíneec (pamiatková rezervácia tradičnej ľudovej architektúry), Bardejov (najgotickejšie mesto Slovenska) a drevené kostoly severovýchodného Slovenska.

7. An example of the use of geographical names in an English text

Slovakia is a Central European country bordering on Poland in the north, Ukraine in the east, Hungary in the south, and Austria and the Czech Republic in the west.

The territory of Slovakia is divided into 8 regions: Banskobystrický kraj, Bratislavský kraj, Košický kraj, Nitriansky kraj, Prešovský kraj, Trenčiansky kraj, Trnavský kraj, Žilinský kraj, 79 districts and 2,890 communities including 138 towns and 3 military districts.

The largest city is Bratislava (Pressburg), the capital, but the oldest town with municipal privileges since 1238 is Trnava. The northernmost community is Oravská Polhora, the southernmost, Patince, the easternmost, Nová Sedlica and the westernmost, Záhorská Ves. The highest point in Slovakia is Gerlachovský štít in the Vysoké Tatry mountains with an altitude of 2,655 m. The lowest point, with an altitude of 94 m is located in the cadastral district of Streda nad Bodrogom where

Bodrog river leaves the territory of Slovakia. The longest valley in Slovakia is Ľubochnianska dolina, whose length is 27 km, the longest glacier valley is Bielovodská dolina in the Vysoké Tatry mountains with a length of 10 km. The largest lowlands is Podunajská nížina with an area of 10,000 km². The longest cave complex is the Demänovský jaskynný systém in the Nízke Tatry mountains, which is more than 30 km long, and the deepest cave is Starý hrad in the Nízke Tatry mountains with a depth of 432 m. The longest river, the Váh is 406 km long and the river with the greatest volume of water, the Dunaj (Danube) has an average flow of 2,045 m³/s. The highest waterfall is Kmeťov vodopád in the Vysoké Tatry mountains, which is 80 m high, and the largest lake is also located in the Vysoké Tatry mountains – Veľké Hincovo pleso with an area of 20.08 hectares. The closest sea is the Adriatic Sea, which is 365 km from Slovakia.

In the geomorphological division, Slovakia belongs to the Karpaty (Carpathians) and the Panónska panva subsystems, which are subdivided into the Západné Karpaty, Východné Karpaty, Západopanónska panva and Východopanónska panva provinces.

In order to develop tourism, the territory of Slovakia is divided into tourism regions, which partially copy traditional historic regions such as Považie, Kysuce, Orava, Liptov, Spiš, Gemer and Šariš.

The surface of Slovakia can be divided according to altitude into lowlands and highlands and according to the vertical differentiation into plains, hills, mountains (uplands, highlands) and high mountains. The centre and north of the country is mountainous, and plains are typical of the south and east. Most mountain ranges in the Slovak territory are in the Západné Karpaty province. Thanks to its natural wealth, rugged mountains and picturesque valleys, Slovakia is a geographically and tourist-wise attractive country. Visitors spend their holidays not only in recreational centres in the lowlands and basins of Slovakia, such as Borská nížina, Hornonitrianska kotlina, Turčianska kotlina, Juhoslovenská kotlina, but also in the mountains: Malé Karpaty, Revúcka vrchovina, Ondavská vrchovina, Tribeč, Vtáčnik, Považský Inovec, Strážovské vrchy, Levočské vrchy, Kremnické vrchy, Vihorlat, Biele Karpaty and Javorníky. The most attractive places for tourists are the highest Slovak mountains. The most visited places include above all steep and rocky hills of the mountains Malá Fatra, Veľká Fatra, Chočské vrchy, Vysoké Tatry and Oravské Beskydy. High mountains are complemented by mountain valleys, of which the most popular are Gaderská dolina in the Veľká Fatra, Prosiecka dolina in the Chočské vrchy and Mengusovská dolina in the Vysoké Tatry. The Tatry mountains (Tatra Mountains) are considered Slovak high mountains. From the geomorphological point of view they are divided into Východné Tatry and Západné Tatry. The highest and most visited mountains are the Vysoké Tatry, which belong to the Východné Tatry. The most famous ski resorts include Roháče in the Západné Tatry, Jasná and Chopok in the Nízke Tatry, Martinské hole in the Malá Fatra and Donovaly in the Starohorské vrchy.

The southern regions of Slovakia are filled by three large lowlands: Záhorská nížina in the west, Podunajská nížina in the southwest and Východoslovenská nížina in the southeast.

The territory of Slovakia is the headwater area of the majority of Slovak rivers. The exception is the Dunaj, the second longest river in Europe, which has its source in Germany and in addition

to Slovakia it flows through several other countries. Slovak rivers flow in the Baltic Sea and Black Sea. The Poprad and Dunajec flow into the Baltic Sea, the Morava, Dunaj and Tisa flow into the Black Sea. The best known rivers are the Váh, Dunaj, Morava, Myjava, Nitra, Orava, Hron, Hornád and Slaná. The Váh is the longest Slovak river. The Morava, Dunajec, Poprad, Uh, Tisa, Bodrog, Roňava, Hornád, Ipel', Slaná and Dunaj rivers form the Slovak border.

Slovakia has a large number of natural and artificial bodies of water. Natural lakes are mainly mountain lakes – tarns that are located in the Vysoké Tatry mountains in the areas of Pleistocene glaciation (e.g. Štrbské pleso, Veľké Hincovo pleso, Popradské pleso, Skalnaté pleso, Zbojnické plesá, Velické pleso, Žabie plesá, Krivánske Zelené pleso), in the Západné Tatry (e.g. Roháčske plesá) and in the Nízke Tatry (e.g. Vrbické pleso). Other lakes were formed when a landslide dammed the valley, for example Morské oko in the Vihorlat, Izra in the Slanské vrchy and small lakes in the Spišská Magura. The largest artificial reservoirs are Liptovská Mara, built on the river Váh, Orava, built on the confluence of the rivers Biela Orava and Čierna Orava, and Zemplínska šírava, built at the foot of Vihorlat. The largest ponds are Hrhovské rybníky and Senianske rybníky. A unique feature are the mining lakes in the Štiavnické vrchy and in the Volovské vrchy, e.g. Počúvadlianske jazero, Hodrušské jazero and Halčianske jazero.

Slovakia is rich in mineral and thermal waters. The most famous mineral springs, whose water is bottled as natural table water, are Budiš in the community of Budiš, Fatra in the community of Záturčie, Gemerka in the community of Tornaľa, Kláštorná in the community of Kláštor pod Znievom, Korytnica in the community of Liptovská Osada, Mitická in the community of Trenčianske Mitice, Salvator in the community of Lipovce and Slatina in the community of Slatina. Spas were built near the thermal and mineral springs; the most famous are: Bardejovské Kúpele, Bojnice, Brusno, Číž, Dudince, Horný Smokovec, Kováčová, Lúčky, Nimnica, Nový Smokovec, Piešťany, Rajecké Teplice, Sklené Teplice, Sliač, Smrdáky, Štós, Štrbské Pleso, Trenčianske Teplice, Turčianske Teplice and Vyšné Ružbachy.

The most valuable natural areas are protected as national parks, protected landscape areas, special protection areas, protected sites, nature reserves, nature monuments and protected landscape elements. Their natural richness is unique and unrepeatable. The oldest is the Tatranský národný park national park, declared in 1948. Národný park Nízke Tatry national park features a unique meadow mountainous relief with the attractive valley, Demänovská dolina, with a cave system and the highest mountains Ďumbier and Chopok. Other national parks are the Pieninský národný park with its unique water gap of the river Dunajec, Národný park Veľká Fatra and Národný park Malá Fatra with impressive dolomite and limestone relief, Národný park Slovenský raj and Národný park Slovenský kras with spectacular karst relief and cave systems, Národný park Muránska planina with the most typical plant, *Daphne arbuscula*, and Národný park Poloniny with the best preserved primeval beech and fir-beech forests of the Východné Karpaty province. The largest protected landscape areas are protected landscape areas, for example Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty, Chránená krajinná oblasť Horná Orava, Chránená krajinná oblasť Kysuce, Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty and Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy. The most recent large-scale protected

areas are the special protection areas, for example, Boheňovské rybníky, Bukovské vrchy, Dolné Považie, Parížske močiare and Úľanská mokraď. Small-scale protected areas are listed in the State Inventory of Specially Protected Parts of Nature and Landscape, including the protected sites Alúvium Blhu, Dekretov porast, Chorvátske rameno, national nature reserves Belianske Tatry, Prosiecka dolina, Senianske rybníky, nature reserves Čingovské hradisko, Gajdošovo, Klokočovské skálie, national nature monuments Ardovská jaskyňa, Devínska hradná skala, Lúčanský vodopád, nature monuments Brekovská jaskyňa, Krivánsky potok, Miličská skala and the protected landscape element Vápenický potok. The most important of these are selected in the national list of Sites of Community Importance.

There are more than 5,000 known caves in Slovakia, of which 12 have been made accessible. These are: Belianska jaskyňa, Bystrianska jaskyňa, Demänovská jaskyňa slobody, Demänovská ľadová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Domica, Driny, Gombasecká jaskyňa, Harmanecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa and Važecká jaskyňa. A unique phenomenon are caves of the Slovenský kras, where there are karst phenomena linked to nearly 1,000 caves concentrated in an area of approximately 400 km². Further 200 km² of karst area is situated on the Hungarian side. Such a high density of caves with a representative value is not found anywhere else in a temperate climate zone karst area.

Another attraction in Slovakia are the ancient towns where numerous architectural monuments have been preserved. Many towns have their historical centre often accompanied by an attractive square, sacral and cultural monuments or a town castle. Seventeen historically important towns have the status of town reserve. These are the towns of Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Kežmarok, Košice, Kremnica, Levoča, Nitra, Podolínec, Poprad – Spišská Sobota, Prešov, Spišské Podhradie – Spišská Kapitula, Svätý Jur, Trenčín, Trnava and Žilina.

Castles, manor houses and monasteries are also the witnesses of a rich history, many of which have been preserved and still serve for representative purposes or as museums and historical monuments with interesting exhibitions. Those best known are Bojnický zámok, Krásna Hôrka, Beckov, Bratislavský hrad, Červený Kameň, Devín, Oravský hrad, Strečno, Spišský hrad, Trenčiansky hrad, Zvolenský hrad, Betliar, Topoľčianky and Červený Kláštor.

The most important cultural and natural monuments are included in the UNESCO World Heritage List. The Slovak monuments included in the list are the natural sites Dobšinská ľadová jaskyňa, Domica, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa caves, and the primeval Carpathian beech forests in Bukovské vrchy and Vihorlatské vrchy.

As regards cultural monuments, the UNESCO list contains Spišský hrad with its surroundings (the largest mediaeval castle complex in Central Europe), Banská Štiavnica (town reserve representing the mining tradition in Slovakia), Vlkolínec (memorial reservation of traditional folk architecture), Bardejov (the most gothic town in Slovakia) and wooden churches in northeast Slovakia.

8. Beispiel der Anwendung geographischer Bezeichnungen im deutschen Text

Slowakei ist ein Staat in Mitteleuropa, der im Norden an Polen, im Osten an Ukraine, im Süden an Ungarn und im Westen an Österreich und Tschechien grenzt.

Das Gebiet von Slowakei ist in 8 Regionen aufgeteilt: Banskobystrický kraj, Bratislavský kraj, Košický kraj, Nitriansky kraj, Prešovský kraj, Trenčiansky kraj, Trnavský kraj, Žilinský kraj, 79 Bezirke und 2 890 Gemeinden, incl. 138 Städte und 3 Militärbezirke.

Die größte Stadt ist Bratislava (Pressburg), die Hauptstadt des Staates; die älteste Stadt mit städtischen Rechten stellt jedoch Trnava seit dem Jahr 1238 dar. Die ganz weit im Norden gelegene Gemeinde ist Oravská Polhora, im Süden Patince, im Osten Nová Sedlica und im Westen Záhorská Ves. Der höchste Punkt von Slowakei ist die Bergspitze Gerlachovský štít im Gebirge Vysoké Tatry (Hohe Tatra) mit ihrer Meereshöhe von 2 655 m. Der niedrigste Punkt mit der Meereshöhe von 94 m liegt im Katasterbezirk der Gemeinde Streda nad Bodrogom, dort wo der Fluss Bodrog das Gebiet der Slowakei verlässt. Das längste Tal in der Slowakei heißt Ľubochňianska dolina, ist 27 km lang, das längste Trogtal ist Bielovodská dolina in Vysoké Tatry mit der Länge von 10 km. Das breiteste Tiefland ist Podunajská nížina mit der Fläche von 10 000 km². Der längste Höhlenkomplex bildet das Demänovský jaskynný systém in Nízke Tatry, der mehr als 30 km lang ist, die tiefste Höhle ist Starý hrad in Nízke Tatry mit ihrer Tiefe von 432 m. Der längste Fluss Váh (Waag) ist 406 km lang und der Fluss mit dem größten Wassergehalt ist die Dunaj (Donau) mit ihrem Durchfluss von 2 045 m³/s. Der höchste Wasserfall ist Kmeťov vodopád in Vysoké Tatry, seine Höhe zählt 80 m, in Vysoké Tatry befindet sich auch der größte See – Veľké Hincovo pleso mit der Fläche von 20,08 ha. Das am nächsten gelegene Meer ist Adriatisches Meer, das von der Slowakei 365 km entfernt ist.

Nach der geomorphologischen Gliederung gehört die Slowakei in das Subsystem Karpaty (Karpaten) und das Subsystem Panónska panva, die sich in die Provinzen Západné Karpaty, Východné Karpaty, Západopanónska panva und Východopanónska panva weiter aufteilen.

Was den Fremdenverkehr anbelangt ist das Gebiet der Slowakei in Fremdenverkehrs-Regionen aufgeteilt, die teilweise die traditionellen historische Regionen kopieren, zum Beispiel Považie, Kysuce, Orava, Liptov, Spiš (Zips), Gemer oder Šariš.

Die Oberfläche von Slowakei kann der Seehöhe nach in Tiefland und Hochland und der vertikalen Gliederung nach in Ebenen, Hügelland, Bergland, Gebirge und Hochgebirge aufgeteilt werden. Die Mitte und der Norden des Landes sind gebirgig, für den Süden und den Osten sind die Ebenen typisch. Die meisten Gebirge auf dem Gebiet der Slowakei gehören zu Západné Karpaty. Dank dem Naturschatz, den gegliederten Gebirgen und den malerischen Tälern ist Slowakei sowohl geographisch, als auch touristisch gesehen ein anziehendes Land.

Die Besucher verbringen ihre Freizeit nicht nur in den Zentren im Niederungen und Talkesseln von Slowakei wie zum Beispiel Borská nížina, Hornonitrianska kotlina, Turčianska kotlina, Juhoslovenská kotlina, aber auch in den Gebirgen: Malé Karpaty, Revúcka vrchovina, Ondavská vrchovina, Tribeč, Vtáčnik, Považský Inovec, Strážovské vrchy, Levočské vrchy, Kremnické vrchy,

Vihorlat, Biele Karpaty, Javorníky. Touristisch gesehen sind die höchste Gebirge von Slowakei die meist anziehende. Besucht werden insbesondere die steilen und felsigen Berge von Malá Fatra, Veľká Fatra, Chočské vrchy, Vysoké Tatry, Nízke Tatry oder Oravské Beskydy. Die hohen Gebirge prägen Bergtäler von denen die meist besuchten Gaderská dolina in Veľká Fatra, Prosiecka dolina in Chočské vrchy, oder Mengusovská dolina in Vysoké Tatry sind. Tatry (Tatra) werden als slowakische Hochgebirge betrachtet. Aus der geomorphologischen Sicht gesehen sind sie auf Východné Tatry und Západné Tatry aufgeteilt. Höchste und touristisch meist heraussuchen sind Vysoké Tatry, das zu Východné Tatry gehört. Zu den bekanntesten Skizentren gehören Roháče in Západné Tatry, Jasná und Chopok in Nízke Tatry, Martinské hole in Malá Fatra und Donovaly in Starohorské vrchy.

In den südlichen Gebieten der Slowakei befinden sich breite Niederungen: im Westen Záhorská nížina, im Südwesten Podunajská nížina und im Südosten Východoslovenská nížina.

Das Gebiet der Slowakei ist das Quellgebiet der meisten slowakischen Flüsse. Die Ausnahme ist die Dunaj, der zweite längste Fluss Europas, der in Deutschland quellt und neben Slowakei auch durch andere Länder fließt. Die slowakischen Flüsse gehören zu den Seegebieten von Ostsee und Schwarzmeer. Zum Seegebiet von Ostsee gehören die Flussgebiete Poprad und Dunajec, zum Seegebiet von Schwarzmeer gehören die Flussgebiete Morava (March), Dunaj und Tisa. Zu den bekanntesten Flüssen gehören Váh, Dunaj, Morava, Myjava, Nitra, Orava, Hron, Hornád, Slaná. Váh ist der längste slowakische Fluss. Die Flüsse Morava, Dunajec, Poprad, Uh, Tisa, Bodrog, Roňava, Hornád, Ipeľ (Eipel), Slaná und Dunaj fließen zugleich an der Staatsgrenze von Slowakei vorbei und werden für Grenze gehalten.

Die Slowakei verfügt über eine große Anzahl von natürlichen sowie künstlichen Wasserflächen. Zu den Naturseen gehören vor allem die Seen im Hochgebirge – Bergseen, die sich in Vysoké Tatry in den Gebieten der pleistozänen Vergletscherung befinden (zum Beispiel Štrbské pleso, Veľké Hincovo pleso, Popradské pleso, Skalnaté pleso, Zbojnícke plesá, Velické pleso, Žabie plesá, Krivánske Zelené pleso), in Západné Tatry (zum Beispiel Roháčske plesá) und in Nízke Tatry (zum Beispiel Vrbické pleso). Andere Seen sind durch Abdämmung des Tales durch den Abrutsch entstanden, zum Beispiel Morské oko in Vihorlat, der See Izra in Slanské vrchy sowie kleine Seen in Spišská Magura. Die größten künstlichen Wasserbecken sind Liptovská Mara, auf dem Fluss Váh erbaut, Orava, auf dem Zusammenfluss der Flüsse Biela Orava und Čierna Orava und Zemplínska šírava, unter dem Fusse von Vihorlat erbaut. Zu den größten Teichen gehören Hrhovské rybníky und Senianske rybníky. Einzigartig sind die Bergwasserbecken in Štiavnické vrchy und in Volovské vrchy, zum Beispiel Počúvadlianske jazero, Hodrušské jazero, Halčianske jazero.

Die Slowakei ist reich auch an Mineral- und Thermalwasser. Die bekanntesten Mineralquellen, deren Wasser als Tafelwasser abgefüllt wird, sind Budiš in der Gemeinde Budiš, Fatra in der Gemeinde Záturčie, Gemerka in der Gemeinde Tornaľa, Kláštorná in der Gemeinde Kláštor pod Znievom, Korytnica in der Gemeinde Liptovská Osada, Mitická in der Gemeinde Trenčianske Mitice, Salvator in der Gemeinde Lipovce, Slatina in der Gemeinde Slatina. In der Nähe der Thermal- und Mineralquellen wurden Kurorte erbaut, von denen die bekanntesten genannt

werden: Bardejovské Kúpele, Bojnice, Brusno, Číž, Dudince, Horný Smokovec, Kováčová, Lúčky, Nimnica, Nový Smokovec, Piešťany (Pistyan), Rajecké Teplice, Sklené Teplice, Sliač, Smrdáky, Štós, Štrbské Pleso, Trenčianske Teplice, Turčianske Teplice und Vyšné Ružbachy.

Die wertvollsten Naturgebiete werden als Nationalparks, Landschaftsschutzgebiete, Vogelschutzgebiete, Naturschutzgebiete, Naturreservate, Naturdenkmäler und Landschaftsschutzgebilde geschützt. Ihr Naturschatz ist einzigartig und unwiederholbar. Der älteste Nationalpark ist der Nationalpark Tatranský národný park, der 1948 offiziell verkündet wurde. Der Nationalpark Národný park Nízke Tatry ist berühmt durch sein einzigartiges an Bergwiesen reiches Relief des Hochgebirges mit dem attraktiven Tal Demänovská dolina mit einem Komplex von Höhlen und den höchsten Bergen Ďumbier und Chopok. Weitere Nationalparks sind der Pieninský národný park mit dem Durchbruchstal Dunajec, Národný park Veľká Fatra und Národný park Malá Fatra mit dem beeindruckenden Dolomiten- und Kalkrelief, Národný park Slovenský raj und Národný park Slovenský kras mit dem nicht nachahmbaren Karstrelief und Höhlensystemen, Národný park Muránska planina mit seiner meist typischen Pflanze *Daphne arbuscula* und der Národný park Poloniny mit den meist erhaltenen originalen Buchen- und Tannen-Buchen Urwäldern in Východné Karpaty. Die größten der Landschaftsschutzgebiete sind: das Chránená krajinná oblasť Biele Karpaty, Chránená krajinná oblasť Horná Orava, Chránená krajinná oblasť Kysuce, Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty und Chránená krajinná oblasť Štiavnické vrchy. Die neusten großflächigen Schutzgebiete sind Vogelschutzgebiete, zum Beispiel Bohel'ovské rybníky, Bukovské vrchy, Dolné Považie, Parížske močiare und Úľanská mokrad'. Die kleinflächigen Schutzgebiete sind in der Staatlichen Liste der geschützten Natur- und Landschaftsgebiete eingetragen, zu denen zum Beispiel die Naturschutzgebiete Alúvium Blhu, Dekretov porast, Chorvátske ramo, die Nationalnaturreservate Belianske Tatry, Prosiecka dolina, Senianske rybníky, die Naturreservate Čingovské hradisko, Gajdošovo, Klokočovské skálie, die Nationalnaturdenkmäler Ardovská jaskyňa, Devínska hradná skala, Lúčanský vodopád, die Naturdenkmäler Brekovská jaskyňa, Krivánsky potok, Miličská skala und das Landschaftsschutzgebilde Vápenický potok gehören. Die wichtigsten davon wurden für die nationale Liste der Gebiete von gemeinschaftlicher Bedeutung ausgewählt.

In der Slowakei befinden sich mehr als 5 000 Höhlen, von denen 12 zugänglich sind. Es handelt sich um folgende Höhlen: Belianska jaskyňa, Bystrianska jaskyňa, Demänovská jaskyňa slobody, Demänovská ľadová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa, Dómica, Driny, Gombasecká jaskyňa, Harmanecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa und Važecká jaskyňa. Ein einzigartiges Phänomen stellen die Höhlen des Karstes Slovenský kras dar, auf dessen Gebiet die Karstformen an fast 1 000 Höhlen gebunden sind, die auf einer Fläche von etwa 400 km² konzentriert sind. Die nächsten 200 km² des Karstgebietes befinden sich auf der ungarischen Seite. Solche Dichte der Höhlen mit dem hohen repräsentativen Wert findet man in den Karstgebieten in der milden Klimazone nirgendwo mehr.

Die weitere Attraktion der Slowakei bilden die alten Städte, in denen viele architektonische Denkmäler erhalten geblieben sind. Viele Orte haben ihr historisches Zentrum oft mit einem schönem Marktplatz, sakralen und kulturellen Denkmälern oder einer städtischen Burg ergänzt. Siebzehn

historisch bedeutende Orte gelten als ein städtisches Denkmalschutzgebiet. Es sind die Städte: Banská Bystrica (Neusohl), Banská Štiavnica (Schemnitz), Bardejov, Bratislava, Kežmarok (Kásmark), Košice (Kaschau), Kremnica, Levoča, Nitra, Podolíneec, Poprad-Spišská Sobota, Prešov, Spišské Podhradie-Spišská Kapitula, Svätý Jur, Trenčín, Trnava und Žilina.

Zu den Zeugen der reichen Geschichte gehören auch die Burgen, Schlösser, Herrenhäuser und Klöster, von denen bis jetzt viele erhalten geblieben sind und heute zu repräsentativen Zwecken oder als Museen und historische Denkmäler mit interessanten Expositionen dienen. Die bekanntesten davon sind Bojnický zámok, Krásna Hôrka, Beckov, Bratislavský hrad, Červený Kameň, Devín, Oravský hrad, Strečno, Spišský hrad, Trenčiansky hrad, Zvolenský hrad, Betliar, Topoľčianky und Červený Kláštor.

Die bedeutendsten Kultur- und Naturdenkmäler sind in der Liste der Kultur- und Naturerbe UNESCO eingetragen. Von den slowakischen Denkmälern stehen in der Liste die Naturgebiete Dobšinská ľadová jaskyňa, Dómica, Gombasecká jaskyňa, Jasovská jaskyňa, Krásnohorská jaskyňa, Ochtinská aragonitová jaskyňa und die originale Karpatenbuchenurwälder in den Gebirgen Bukovské vrchy und Vihorlatské vrchy.

Was die Kulturdenkmäler anbelangt stehen in der UNESCO Liste die Burg Spišský hrad mit ihrer Umgebung (das größte mittelalterliche Burgkomplex Mitteleuropas), Banská Štiavnica (ein städtisches Denkmalgebiet, das die Bergtradition in der Slowakei repräsentiert), Vlkolíneec (ein Denkmalgebiet mit traditioneller volkstümlicher Architektur), Bardejov (die durch Gotik meist geprägte Stadt der Slowakei) und die Holzkirchen im Nordosten der Slowakei.

9. Použité materiály

Resolutions adopted at the nine United Nations Conferences on the Standardization of Geographical Names 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992, 1998, 2002, 2007 [Rezolúcie prijaté na deviatich konferenciách OSN o štandardizácii geografického názvoslovia]. Prepared for the United Nations by Natural Resources Canada 2007.

Toponymický návod pre vydavateľov kartografických a iných diel. Bratislava : Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, 2010.

Mezinárodní slovník geografických termínů užívaných na obecněgeografických mapách. Sprac. P. Boháč et al. Praha : Český úřad geodetický a kartografický; Bratislava : Slovenský úrad geodézie a kartografie, 1991.

Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky

ZÁSADY

POUŽÍVANIA NÁZVOV GEOGRAFICKÝCH OBJEKTOV V CUDZOJAZYČNOM TEXTE
PUBLIKÁCIÍ VYDÁVANÝCH V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

1. vydanie

Vydal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Bratislava 2012.

Vytlačil Geodetický a kartografický ústav Bratislava